

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 22 ฉบับเดือน ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2562

จดหมายแสด

4ชาติเอเชียลงนาม ยกระดับกำกับดูแลสื่อ

4 ชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมลงนาม”ปฏิญญากรุงเทพฯ” จัดตั้งเครือข่ายสมาคมนักข่าวระดับภูมิภาคอย่างเป็นทางการ สภาการหนังสือพิมพ์ฯเป็นเจ้าภาพจัดประชุมร่วมสภาการหนังสือพิมพ์ ไทย-อินโดฯ-พม่า-ติมอร์เลสเต เพื่อยกระดับความร่วมมือขององค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านจริยธรรม และการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อนนำคณะเข้าเยี่ยมคารวะประธานรัฐสภา

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (The National Press Council of Thailand) เป็นเจ้าภาพให้การต้อนรับคณะจากสมาคมนักข่าวอินโดนีเซีย (Press Council of Indonesia) จำนวน 8 คน นำโดย นายเฮนดรี บางู รองประธานสภา กับคณะสื่อมวลชน 4 ชาติเอเชีย เมียนมา (Myanmar Press Council) จำนวน 2 คน นำโดย (อ่านต่อหน้า 9)

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะสมาคมนักข่าวอินโดนีเซีย เมียนมา และติมอร์เลสเต เข้าเยี่ยมคารวะ นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา ในโอกาสเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการตามคำเชิญของสภาการฯ เมื่อวันที่ 25 ก.ย. 2562

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และองค์กรร่วมจัด จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “สื่อท้องถิ่นกับการรับมือข่าวลวงและด้านมิตยุคดิจิทัล (ครั้งที่ 2) ณ ห้องประชุม โรงแรมรอยัลโดมมอน อ.เมือง จ.เพชรบุรี ในหัวข้อ “บทเรียนการรับมือข่าวลวงหลอก...โจทย์ใหม่การปฏิรูปสื่อยุคดิจิทัล” เมื่อวันที่ 7 ก.ย. 2562

สถาบัน “จับจ้อง” กระตุ้นจริยธรรมสื่อ

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ร่วมกองทุนพัฒนาสื่อฯ มอบรางวัล 6 สถาบัน ในโครงการ “จับจ้องสองจริยธรรมสื่อ” เผยผลสัมฤทธิ์ช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของสื่อหนังสือพิมพ์-สื่อออนไลน์ ขณะที่นักศึกษา อาจารย์ได้รู้เท่าทันสื่อ และเข้าใจข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจริยธรรมสื่อให้นักเรียนยิ่งขึ้น

เมื่อวันศุกร์ที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2562 กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ร่วมกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (อ่านต่อหน้า 10)

ฝึกสื่อท้องถิ่น-เครือข่าย ร่วมพลังต้านเฟคนิวส์

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ จับมือ สสส’ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ผนึกสื่อท้องถิ่น 4 ภูมิภาคประกาศปฏิญญา “รวมพลังขับเคลื่อนต่อต้านข่าวลวงข่าวปลอม” ตั้งเป้าสร้างมาตรฐานสื่อท้องถิ่นคุณภาพต้านข่าวลวงในโซเชียลมีเดีย ขณะที่กระทรวงดิจิทัลฯ ตั้งศูนย์ตรวจสอบข่าวปลอม ระดมหน่วยงานรัฐ เอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน ร่วมสอดส่อง

ในโลกยุคที่สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวัน การส่งต่อข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว (อ่านต่อหน้า 8)

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จัดเวทีการนำเสนอผลงาน และปิดโครงการ “จับจ้องสองจริยธรรมสื่อ” โดยเป็นการนำเสนอผลงานของ 6 สถาบันการศึกษาดังนี้ โรงแรม เดอะ รอยัลริเวอร์ เมื่อวันที่ 18 ต.ค. 2562

จดหมายเหตุ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 22 ฉบับเดือน ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2562

เจ้าของ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 9

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธาน
นางสาวนาตยา เชนฐุโชติรส รองประธานคนที่ 1
นายวิรศักดิ์ โชติวานิช รองประธานคนที่ 2
นายชาย ปถะคามินทร์ เลขาธิการ
นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ รองเลขาธิการคนที่ 1
นายภูวสิทธิ์ สุขใส รองเลขาธิการคนที่ 2
นางสาวชุติมณฑน์ ศรีข้า เภรัญญิก

กรรมการ

นายสวิชัย บำรุงสุข ประเภทที่ 1
นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ ประเภทที่ 1
นายผดุงศักดิ์ ลิมเจริญ ประเภทที่ 1
นายบากบั่น บุญเลิศ ประเภทที่ 1
นายชายชาติ ลิ้มจรูญ ประเภทที่ 1
นายบรรหาร บุญเขต ประเภทที่ 2
นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ ประเภทที่ 2
นางผ่องพรรณ จงยศียง ประเภทที่ 2

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. มานะ ตริรยาภิวัดน์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน

นายวิฑิต ลินุตพงษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

นายสมชาย หอมลออ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน

นางสาวบุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์

นายไพสันต์ พรหมน้อย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์

บรรณาธิการ

นายบุตรดา ศรีเลิศชัย

พิมพ์ที่

พิมพ์พรรณการพิมพ์

รับมือข่าวลวงด้วยความจริง

เฟคนิวส์ (Fake News) หรือ ข่าวลวง ข่าวปลอมได้กลายเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อรัฐบาลประกาศนโยบายที่จะจัดการปัญหานี้ด้วยการตั้งศูนย์บัญชาการจัดการเฟคนิวส์ตามที่เป็นข่าวแล้วนั้น ตอนนี้อย่างไรก็ตามก็จับตาดูว่าการทำงานจะเป็นอย่างไร เพราะแท้จริงแล้วการรับมือกับปัญหาสงครามข้อมูลข่าวสารในยุคดิจิทัลนั้นต้องใช้วิธีการที่ร่วมสมัย กระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วม มากกว่าการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีนั้นคือการกระจายอำนาจของข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมการแสดงออกของพลเมือง อย่างไรก็ตามผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่ดูแลระบบก็มีอำนาจในการกำกับดูแลทั้งทางเทคนิคและทางนโยบายสาธารณะด้วย จึงมีลักษณะเป็นรัฐซ้อนรัฐ ดังนั้นการที่รัฐชาติจะกำกับดูแลเนื้อหาผ่านอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายมาก

อย่างไรก็ตาม ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่า ปัญหาข่าวลวง หรือ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเท็จส่งผลกระทบต่อสังคม ทั้งการพัฒนาประชาธิปไตย และการพัฒนาโดยภาพรวม จึงควรมีนโยบายสาธารณะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วม บทบาทของรัฐควรทำหน้าที่เป็นตัวกลาง ในการประสานงานทุกฝ่าย อาทิ ภาคเอกชนที่ให้บริการแพลตฟอร์ม เช่น เฟซบุ๊ก กูเกิล ไอน์ รวมถึงองค์กรผู้บริโภค องค์กรสื่อ เอ็นจีโอ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำศูนย์ตรวจสอบข่าวลวง โดยออกแบบให้มีลักษณะเป็นกองบรรณาธิการร่วมกัน ในการสืบสวนข้อเท็จจริงในประเด็นที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นเรื่องการเมือง ก็ควรให้ทุกพรรคการเมือง ทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาลมาร่วมเป็นกองบรรณาธิการในศูนย์ตรวจสอบข่าวด้วย เพราะจะทำให้เกิดความเป็นธรรม และความเชื่อมั่นร่วมกันได้ ไม่เช่นนั้นศูนย์ตรวจสอบข่าวลวงของรัฐบาล จะถูกมองว่าเป็นอีกเครื่องมือทางการเมืองในการปกป้องฝ่ายรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว

สำคัญยิ่งไปกว่านั้น รัฐต้องทำให้สังคมวงกว้างตื่นตัวเรื่องนี้เพราะเป็นปัญหาใกล้ตัวของตัวเอง เพราะที่ผ่านมามีคนส่วนใหญ่อาจมองว่าปัญหาข่าวลวง เป็นประเด็นความขัดแย้งของนักการเมืองมากกว่าปัญหาปากท้องของชาวบ้าน ทั้งที่ในความเป็นจริง เรื่องข้อมูลข่าวสารด้านมีดออนไลน์เป็นปัญหาใหญ่ทั้งเรื่องสุขภาพ และการหลอกลวงในเรื่องเงินทอง ทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สินจำนวนมากจนมีคดีแจ้งความที่สถานีตำรวจไม่เว้นแต่ละวัน แต่เรายังไม่เห็นมาตรการทางกฎหมายที่เข้มแข็งนักในการแก้ปัญหาให้ประชาชน

จากการลงพื้นที่ไปจัดเวทีของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับภาคีภาคประชาสังคม พบว่าการทำให้ประชาชนตื่นตัว เข้าใจปัญหา รู้เท่าทัน และมีเครื่องมือในการป้องกันตนเอง จะเป็นหัวใจสำคัญในการแก้ไขและป้องกันปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน ภาครัฐและทุกฝ่ายจึงควรพัฒนาโมเดลในระดับท้องถิ่นให้พลเมืองเข้มแข็งในการรับมือกับสงครามข้อมูลข่าวสารและด้านมีดออนไลน์ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ของพลเมือง (Civic Education) ในยุคดิจิทัลที่จริงจังมากขึ้น อีกทั้งในแวดวงสื่อมวลชนอาชีพก็ต้องใช้โอกาสนี้ในการพลิกวิกฤตเป็นโอกาส สร้างศรัทธาจากประชาชนด้วยการทำหน้าที่แสวงหาความจริงเพื่อสู้กับความลวงในยุคดิจิทัล ยึดจรรยาบรรณสำคัญคือต้องไม่เป็นคนปล่อยข่าว ผลิตซ้ำข่าวลวงเสียเอง ไม่ว่าจะด้วยแรงจูงใจทางธุรกิจหรือการเมืองก็ตาม การสกัดกั้นข้อมูลข่าวสารคงเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่การสร้างวัฒนธรรมการแสวงหาความจริงเป็นภารกิจที่ท้าทายแต่จำเป็นมากสำหรับสังคมไทย เพื่อก้าวผ่านความขัดแย้งจากยุคแอนะล็อกสู่ดิจิทัลด้วยความจริง

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์

นายสวิชัย บำรุงสุข ประธาน, นายบุตรดา ศรีเลิศชัย รองประธาน, คณะอนุกรรมการ น.ส.รัชฎา ปสันดา, นายจิระพงศ์ เต็มเปี่ยม, นายณรงค์ สุทธิรักษ, นายสมนึก จันท์เจ็ด, ว่าที่ ร.ต.กานต์ เหมสมิต, นายรัฐดิษฐ์ อัญญาวัชระ, น.ส.ชุติมณฑน์ ศรีข้า

สถานที่ติดต่อ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 538/1 ถ.สามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร.02-668 9900 แฟกซ์. 02-243 5697 E-mail. info@presscouncil.or.th Website. www.presscouncil.or.th Facebook. www.facebook.com/presscouncil.npct

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน

สุประวัตติ ศรีลักษณ์ อดีตหัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

ปัจจุบันประเทศเราก้าวเข้าสู่ยุค 5 G หรือยุคโลกไร้พรมแดนแล้ว การนำเสนอหรือเผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูล เกิดขึ้นอย่างมากมายจนไร้การควบคุม โดยเฉพาะในโลกของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ต้องยอมรับว่ายุคนี้ ใคร ๆ ก็เป็นสื่อได้ ใคร ๆ ก็มีสื่ออยู่ในมือ สามารถแสดงความคิดเห็นของตัวเองได้ ไม่เหมือนโลกใบเดิมอีกต่อไป บ่อยครั้งที่เนื้อหาในโซเชียลมีเดีย กลายมาเป็นประเด็นร้อนที่สื่อกระแสหลัก ต้องหยิบยกไปขยายผลต่อในสื่อรูปแบบเดิมต่าง ๆ ด้วยซ้ำไป

สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และเว็บไซต์ ข่าวสารต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นหรือการเผยแพร่ การทำงานขององค์กรข่าวซึ่งมีทั้งการใช้ประโยชน์ในระดับองค์กร ตัวบุคคล และผสมผสานเป็นจำนวนมาก

สังคมออนไลน์ในสังคมไทยมีศักยภาพในการเผยแพร่ข้อมูลต่อได้อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว โดยอาจขาดการกลั่นกรองจากผู้สื่อข่าวสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดข้อมูลที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนนำไปสู่ความเข้าใจผิด ความแตกแยกในสังคม สื่อมวลชนจึงควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการตรวจสอบ คัดกรองและให้คำอธิบายต่อเหตุการณ์ต่างๆ ดังนั้น จึงควรมีแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชนให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์

องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนจึงได้มอบหมายให้ชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ประสานการร่างแนวปฏิบัติ โดยมี

ตัวแทนจากองค์กรวิชาชีพต่างๆ ได้แก่ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาการด้านนิติศาสตร์และผู้บริหารคุณวุฒิด้านกฎหมายและเทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมกันยกร่างและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในแวดวงสื่อมวลชน เมื่อไม่นานมานี้ ณ สมาคมนักข่าวฯ สามเสน

แนวปฏิบัตินี้เพื่อให้เป็นมาตรฐานหรือแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อฯ ตามหลักการสื่อฯ ดูแลกันเอง แม้จะไม่มีผลในทางกฎหมาย แต่ก็เหมือนกรอบที่ผู้ประกอบอาชีพสื่อพึงยึดถือปฏิบัติในการทำหน้าที่สื่ออย่างตรงไปตรงมา

แนวปฏิบัติที่มีการปรับเนื้อหาสาระครั้งนี้ ได้ขยายการครอบคลุม ไปถึงองค์กรสื่อให้มากที่สุด โดยเฉพาะสื่อ online ทั้งในปัจจุบัน รวมทั้งที่จะมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในอนาคต แนวปฏิบัติฯ ฉบับนี้จึงมุ่งใช้บังคับสื่ออาชีพหรือองค์กรสื่อมวลชน อันหมายถึงผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ หรือองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพสื่อเป็นหลัก คือสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ออนไลน์ ไม่เกี่ยวกับองค์กรหรือสื่อพลเมืองที่มีจำนวนมากมายในปัจจุบัน

เนื้อหาสำคัญ จะเน้นไปที่การยึดมั่น

กรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อของแต่ละองค์กร การเสนอข่าวอย่างเป็นกลางไม่เลือกข้าง ไม่สร้างความเกลียดชัง แตกแยก ในสังคม ต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อความหรือข่าวสาร รวมทั้งเปิดช่องให้เจ้าของข้อมูลข่าวสารมีสิทธิร้องเรียนในกรณีถูกละเมิดลิขสิทธิ์ด้วย

การนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหารุนแรง และอนาจารควรหลีกเลี่ยง หากจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็ควรเปลี่ยนไปนำเสนอรายละเอียดแบบภาพกราฟฟิก หรือการทำภาพจำลองเสมือนจริงแทน รวมทั้งควรตรวจสอบแหล่งข่าวที่ได้มาก่อนนำเสนอ เพื่อป้องกันการเผยแพร่ กระจายข่าวลวง ข่าวปลอม และกรณีที่มีการถ่ายทอดสดบนสื่อสังคม หากมีเนื้อหาที่มีความรุนแรง เช่น ไลฟ์สดทำร้ายตัวเองหรือผู้อื่นต้องงดเด็ดขาด รวมถึงเนื้อหาในเชิงลบในครอบครัว เด็กเยาวชน การให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์

กรอบแนวปฏิบัติเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนกฎกติกา มารยาท ให้บรรดาสื่ออาชีพที่เป็นสมาชิกของแต่ละองค์กรสื่อ พึงยึดเป็นแนวทางในการทำงาน ให้ถูกต้องมีจรรยาบรรณ ยึดมั่นในความถูกต้อง ปกป้องสังคม พึงตระหนักว่าพื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สาธารณะ ไม่ใช่พื้นที่ส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีการรายงานจะถูกบันทึกไว้และอาจมีผลทางกฎหมายนั่นเอง ■

■...ฉบับนี้เป็นอีกหนึ่งบันทึกสำคัญของวงการหนังสือพิมพ์ไทยเมื่อตัวแทนสภากรหนังสือพิมพ์ของไทย ร่วมกับอีก 3 ชาติ คือ อินโดฯ เมียนมา และติมอร์เลสเต ร่วมกันลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เมื่อเร็วๆ นี้ เพื่อจัดตั้งเครือข่ายสภาสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAPCN) กับการกำกับดูแลตนเองในระดับภูมิภาค (South-east Asia) เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย เมียนมา และติมอร์เลสเต เยี่ยมชมบริษัท โกลบอลกรีนเคมิคอล จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 26 ก.ย. 2562

และความท้าทายรูปแบบใหม่ในการนำเสนอข่าวสาร และทำหน้าที่ของสื่อในยุคดิจิทัล

■...ขึ้นมึนกันถ้วนหน้า ประสบความสำเร็จ เกินความคาดหมาย กับงาน **สื่ออาวุโสสัมพันธ์ ปี 2562** มีบรรดานักข่าวอาวุโส มาร่วมงานกันพร้อมหน้า รวมทั้งผู้ติดตามเกือบ 60 ท่าน นำโดย **พี่มุสดี คีตวรรณาด** ประธานชมรมนักข่าวหนังสือพิมพ์อาวุโส ชวนน้องรักมงคล บางประกา นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย พาสมาชิกไปทำกิจกรรมเพื่อสุขภาพกันที่ **วังวีร์สิริอร์ท นครนายก** ของ **กมลทิพย์-พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร** เมื่อวันที่ 25 - 26 ก.ย. 62 ที่ผ่านมา ■...ขนาดที่ **บุตรดา ศรีเลิศชัย** เลขาชมรมฯ หัวแรงใหญ่ ยังยิ้มแก้มปริ บอกงานนี้หายเหนื่อย **ใครพลาดอย่าเสียใจ ปีนหน้าว่ากันใหม่ขอรับ ชวดชวด !** ■...ส่วนอีกงานที่ผ่านไปด้วยดี งาน

สื่ออาวุโสสัมพันธ์ **นางมุสดี คีตวรรณาด** ปธ.ชมรมนักข่าวหนังสือพิมพ์อาวุโส กับ **นายมงคล บางประกา** นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ฯ นำสมาชิกและครอบครัวไปทำกิจกรรมสุขภาพ ณ **วังวีร์สิริอร์ท นครนายก 2 วัน** มี **นางกมลทิพย์-นายพงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร** ให้การต้อนรับ

คนข่าว ชายของ ครั้งที่ 3 ที่ **เอ็มบีเค เซ็นเตอร์** จากความร่วมมือของ **องค์กรวิชาชีพสื่อ สมาคมนักข่าวฯ, สหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชนไทย, สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย, สมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ, สมาคมนักข่าวช่างภาพกีฬาฯ ชมรมนักข่าวกองปราบฯ กลุ่มนักข่าวสายบันเทิงและสื่อสายอื่นๆ** และผู้มีอุปการะคุณมาร่วมงานและอุดหนุนคนข่าวมากบ้าง น้อยบ้าง ตามอัธยาศัยดูจตุคามิตรช่วยเหลือกันยามยาก

■...ขอขอบคุณ ทีมงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ เอ็มบีเค เซ็นเตอร์ภายใต้การนำของ **“น้อย” ศตกมล วรกุล อดีตคนข่าว** มาสวมหมวกใบใหม่เป็นผู้บริหาร อยู่ที่นี่ จึงเข้าใจหัวอกคนสื่อในสภาวะเช่นนี้ ■...ลูกไม่หลงไม่ไกลต้น **จักรกฤษณ์ แวควลัยหงษ์** บิ๊กบอสแห่งค่ายประชาชาติ จ.ตราด ส่งลูกชาย **“เบิร์ต” ธีระภัทร์** ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต ที่พญา ดอน อบรมนั่งเรียน เก็บเกี่ยวความรู้เต็มที่ พอตกค่ำช่วงสังสรรค์ เจอเสียงเพลง ออกสแต็ป สะบัดลีลาไม่แพ้ชุปตาร์ดังเลยทีเดียว เลือقمุมจริงๆ พ่อคุณ

สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมเป็นเจ้าภาพงาน **สวดพระอภิธรรมคุณแม่ละม้าย จันท์เร็ด** มารดานาย **สมนึก จันท์เร็ด** อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และสมาชิกสัมพันธ์ สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยมี **นายชาย ปถะคามินทร์** เลขาธิการ สภากรหนังสือพิมพ์ฯ และคณะ ไปร่วมงาน ณ **วัดเทวสุนทร** เมื่อวันที่ 27 ก.ย. 2562

■... **อนิจจัง วตสังขารา** สังขารคนเราไม่เที่ยงแท้ เกิดแก่เจ็บตาย เป็นธรรมดาโลก ขอแสดงความเสียใจกับ **สมนึก จันท์เร็ด บก.ดีทีนิวส์** และอนุปชส. สภากร นสพ.แห่งชาติ ที่สูญเสียมารดา **คุณแม่ละม้าย จันท์เร็ด** ฌาปนกิจที่ **วัดเทวสุนทร** เมื่อ 28 ก.ย. 62 ■...ถัดมา **“ป้อม” รัชฎา ปลันตา** อนุปชส. สภากร นสพ.แห่งชาติ เช่นกัน ที่สูญเสียคุณพ่อ **สุนิต รสจันทน์** ฌาปนกิจที่ **เมรุวัดพระศรีมหาธาตุฯ** บางเขน 17 ต.ค. 62 ถัดมา **กานต์ เหมสมมติ** อนุปชส. สภากร นสพ.แห่งชาติ สูญเสีย **คุณพ่อสมศักดิ์ เหมสมมติ** ฌาปนกิจที่ **วัดเครือวัลย์** 22 ต.ค. 62 ■...ล่าสุด **“ป่าแห้ว” พิศาล พันภัย** นักข่าวอาวุโสแห่งวงการหนังสือพิมพ์ก็จากไปอย่างสงบด้วยวัย 96 ปี ฌาปนกิจที่ **เมรุวัดพระศรีมหาธาตุฯ** 28 ต.ค. 62 ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง

■...ขอแสดงความยินดี **“ระวี ตะวันธรงค์”** ได้รับเลือกเป็นนายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ชุดใหม่ สมัยที่ 9 (ต.ค. 2562-ก.ย. 2563) จากคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ที่มี

สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมเป็นเจ้าภาพงาน **สวดพระอภิธรรมคุณพ่อสุนิต รสจันทน์** บิดานาง **สาวรัชฎา ปลันตา** อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และสมาชิกสัมพันธ์ สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยมี **นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี** ประธานสภากรหนังสือพิมพ์ฯ พร้อมคณะ ไปร่วมงาน ณ **วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร** เมื่อวันที่ 12 ต.ค. 2562

ผู้แทนจากองค์กรสื่อมวลชนร่วมประชุม 26 คน ■... **มานิจ สุขสมจิตร** นักหนังสือพิมพ์อาวุโส เป็นประธานตัดสิน **“รางวัลส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชัน”** ประจำปี 2562 ครั้งที่ 1 ของสมาคมผู้สื่อข่าวด้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) **ฯพณฯ ชวน หลีกภัย** ประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้เกียรติเป็นประธานมอบรางวัล และปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **“มหันตภัย...คอร์รัปชัน ยุค 4.0”** 6 ธ.ค. 2562 ณ สถาบันปัญญาภิวัฒน์ ถนนแจ้งวัฒนะ... **พบกันใหม่ในฉบับหน้าครับ** ■

ใจถึงใจ

ดาตากระดาษ

นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดี ครอบรอบ 64 ปี นสพ.สากล โดยมี นายแซม ชิว ผู้อำนวยการ และนายภูริพัฒน์ เหมพาพัฒนาพงศ์ ให้การต้อนรับ ณ สำนักงาน นสพ.สากล ถ.เจริญกรุง เมื่อวันที่ 26 ก.ค. 2562

นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดี เนื่องในโอกาสครบรอบ 73 ปี นสพ.บางกอกโพสต์ โดยมีนายศุภย์รัฐ บุญยมติ บรรณาธิการ ให้การต้อนรับ ณ อาคารบางกอกโพสต์ ถนนสุนทรโกษา เมื่อวันที่ 1 ส.ค. 2562

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 50 ปี นสพ.ไทยนิรส์รายวัน โดยมีนางอุบลนิตดา สุภวารณ กรรมการผู้จัดการ ให้การต้อนรับ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ คิวมคำ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 4 ส.ค. 2562

นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีในโอกาสครบรอบ 14 ปี หนังสือพิมพ์ อปท.นิวส์ โดยมี นายกำพล มหามกุล ประธานกรรมการบริษัท เป็นผู้รับมอบ ณ สโมสรตำรวจ เมื่อวันที่ 28 ส.ค. 2562

นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีในโอกาสครบรอบ 14 ปี หนังสือพิมพ์ ดาราเดลี โดยมี นายบริพันธ์ ชัยภูมิ กรรมการบริหาร เป็นผู้รับมอบ ณ สำนักงานหนังสือพิมพ์ ดาราเดลี ซอยลาดปลาเค้า 14 เมื่อวันที่ 19 ก.ย. 2562

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 33 ปี นสพ.กรุงเทพธุรกิจ โดยมีนายวิระศักดิ์ พงศ์อักษร บรรณาธิการบริหารกรุงเทพธุรกิจ เป็นผู้รับมอบ ณ นสพ.กรุงเทพธุรกิจ เมื่อวันที่ 7 ต.ค. 2562

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ แสดงความยินดีครบรอบ 18 ปี นสพ.คมชัดลึก โดยมีนายปิยะ รัฎีกิจวิจารณ์ ณ นคร บรรณาธิการบริหาร เป็นผู้รับมอบ ณ นสพ.คมชัดลึก เมื่อวันที่ 16 ต.ค. 2562

ข่าวลวง 4.0 ความท้าทาย “สื่อ”

จิตชัย อัญญาวัชร
ที่ปรึกษาชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ
สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

“วิธีการตรวจสอบข่าวปลอมทำได้ไม่ยาก
ไม่มีความซับซ้อนแต่อย่างใด เพียงแค่ปรับ
ทักษะการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
หรือ การใช้ไอที มาเป็นเครื่องมือสนับสนุน
การทำงานข่าวให้มากขึ้น”

ข่าวลวง ข่าวปลอม ข่าวลือ ข่าวปล่อย ข่าวเท็จ ข่าวจริง ข่าวมีอาชีพ ณ เวลานี้ เป็นประเด็นที่ถูกหยิบยก ตั้งคำถามมากมาย จากกลุ่มผู้รับสาร ผู้อ่าน ผู้เสพสื่อ บนโลกออนไลน์ หรือ คำบอกเล่าของผู้คนในวงสนทนา ที่จะเข้าใจได้ว่า สิ่งที่ได้รับ สิ่งที่ได้ อ่าน สิ่งที่ได้ยิน เรื่องราว ประเด็นสนทนา เนื้อหาข้อความ ภาพ คลิปเสียง คลิปวิดีโอ เนื้อหาอันไหนคือของจริงของปลอม ที่นับวัน ทุกอย่างเริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

เนื้อหาที่ถูกผลิต สร้างขึ้น กระทำโดยบุคคลที่เป็นผู้ทำหน้าที่สื่อ หรือสร้างโดยบุคคลสาธารณะ ผู้มีชื่อเสียง ตัวแทนกลุ่มสังคม ไปจนถึงบุคคลเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสร้างเนื้อหาจากโปรแกรมประยุกต์ ทำการประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ ตัดสินใจจากระบบตัวเอง สื่อสารเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นเสียง ภาพ การเคลื่อนไหวแทนมนุษย์ได้ ที่เรียกกันว่า ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ไปจนถึงการสร้างตัวตนเสมือนจริง สื่อสารแทนมนุษย์ได้ ด้วย AI สร้างคลิปปลอม (Deepfake) เป็นบุคคลมีชื่อเสียง นักการเมือง นักธุรกิจ ให้ผู้คนในสังคมเข้าใจสับสน หลงเชื่อว่าเป็นบุคคลนั้นได้กล่าวจริง พูดจริง

ประเด็นข่าวสาร เนื้อหาเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ในวันนี้หากผู้รับ ไม่สามารถรู้เท่าทัน ไม่สามารถจำแนก แยกวิเคราะห์ได้ อาจจะมีผลต่อผลร้ายววงส่งต่อ กระจายเนื้อหาไปยังผู้อื่นในเครือข่ายสังคมโดยมีวิวัฒนาการ กลายเป็นเครื่องมือ ฟันเฟืองสนับสนุนงล้อข่าวลวง ข่าวปลอม จนส่งผลเสียต่อผู้รับ กัดกร่อนองค์ความรู้ ทศนคติผู้คนในสังคม เกิดความสับสน หลงทาง แยกกลุ่มแตกความคิด ไปจนถึงผลเสียต่อชีวิตทรัพย์สิน

เฟคนิวส์ ข่าวลวง ข่าวปลอม สื่อมวลชน ถึงเวลาแล้วควรที่จะต้องทำความเข้าใจ และ จำแนกให้เท่าทันต่อเกมสงครามข่าวสาร สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้นำมาเผยแพร่ให้ความรู้กับ 7 ประเภทข่าวปลอม ได้แก่ 1. Satire or Parody เนื้อหา เสียดสี หรือ ตลกขบขัน 2. False connection โยงมั่ว สับสน จับคู่ผิด 3. Misleading ทำให้เข้าใจผิด 4. False Context ผิดที่ผิดทาง ให้เท็จ 5. Impostor มโนทิมา สร้าง ทุ เรื่อง หรือ

ประเด็น 6. Manipulated ปลอม ตัดต่อ สร้างความเหมือนจริง เหตุการณ์จริง 7. Fabricated มโนทุกอย่าง สร้างเรื่อง สร้างประเด็นเหมือนจะเกิดจริง เคยเกิดขึ้นแล้ว

สำหรับผู้คิดค้น ผู้สร้าง จะมาจาก คน 4 จำพวก ได้แก่ 1. กลุ่มเกย์หรือนักเลงคีย์บอร์ด ชอบโพสต์ข้อความสร้างกระแสเพื่อความสนุกส่วนตัว 2. กลุ่มหวังเงินค่าโฆษณา โพสต์สร้างความเกลียดชัง จะโพสต์ข้อความ หรือ Hate speech ดูหมิ่น ยุยง ปลุกปั่น ให้ผู้คนแตกแยก สับสน 4. กลุ่มหลอกลวง สร้างข้อมูลเท็จหลอกลวงขายสินค้า หรือ ข้อโกง เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรม และทัศนคติแล้ว แต่ละกลุ่มนั้นต่างมีจุดแตกต่างในเชิงบริบท และเป้าหมาย ที่มุ่งหวัง จากการสร้างข่าวปลอมขึ้นมา

การพิสูจน์ เนื้อหาข่าวปลอม สื่อมวลชน กองบรรณาธิการ และผู้บริหารองค์กรสื่อ จำเป็น ต้องทำความเข้าใจ ในการจัดทาระบบและแนวทางในการบริหารจัดการ ในการผลิตข่าว หรือ นำข่าว ปลอม นั้น มาทำให้เป็นข่าวจริง ให้ผู้คน ได้รับรู้ ว่า เรื่องไหน จริง เรื่องไหน ปลอม เรื่องไหน มีผู้เจตนา ซึ่งเป็นอีกบทบาทการทำหน้าที่ของผู้รักษาประตูแห่งข่าวสาร

ทั้งในระดับบุคคล งานกองบรรณาธิการ ฝ่ายไอที ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ ปรับตัวให้

สามารถเชื่อมต่อ เข้าถึง ตรวจสอบ ทำงาน สื่อสารทำความเข้าใจร่วมกันได้ ตั้งแต่ระบบ การจัดเก็บข้อมูล การเรียนรู้ระบบสืบค้นออนไลน์ การเชื่อมโยงระบบข้อมูลระหว่างหน่วยงานสื่อ รัฐ เพื่อสนับสนุนต่อกระบวนการตรวจสอบเท็จจริงเนื้อหา ข่าวสาร ที่เกิดขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ ในทุกแพลตฟอร์ม

วันนี้ผู้รับสาร ผู้เสพสื่อ ต่างต้องการรับรู้ ข่าวจริง หรือข่าวสารเชิงประจักษ์พิสูจน์ อยากเห็นความเป็นมืออาชีพในกระบวนการรายงานข่าวของสื่อไทยที่ทันเกมต่อสงครามข่าวสาร ยุคสื่อออนไลน์ สื่อใหม่ผลิบนสื่อมวลชน คนหนังสือพิมพ์ ให้ความสำคัญกับทักษะในกระบวนการสื่อข่าว และ รายงานข่าว ไปจนถึงการสร้างสรรค์เนื้อหาข่าว ที่เกิดคุณค่าแก่ผู้อ่านได้ทุกมิติ ได้รับเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ ต่อตนเอง บอกเล่าต่อผู้อื่น หรือส่งต่อกระจายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง ให้ผู้คนในสังคมเกิดการตื่นรู้ ตื่นตัว จากผลการนำข่าวปลอม นั้น มาทำให้เป็นข่าวจริง หรือ ทำข่าวจริงให้เป็นข่าวที่ดีมีคุณค่า ไม่คลุมเคลือ จากเรื่องราวข้อความ ภาพเสียง เป็นเนื้อหาในหลากหลายแพลตฟอร์มถึงผู้อ่าน ในช่วงเวลานั้น ไปจนถึง การเตรียมรับมือต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ต่างๆ ในอนาคตได้มากที่สุด ■

กระจกเงา

Fake News คนก็จะติดอาวุธให้สังคม หรือจะอยู่ในวงจรข่าวปลอมนี้เอง?

Fake News หรือข่าวปลอม ข่าวลวง เป็นลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่ถูกสร้างขึ้นโดยไม่ใช้เรื่องจริง มีทั้งข้อมูลเท็จ ข้อมูลปลอม ดัดแปลง บิดเบือน บอกรู้เท็จจริงไม่หมด ตั้งใจทำให้เข้าใจผิด คิดและสรุปเอาเอง ไม่มีข้อมูลยืนยันแต่ทำให้คนเชื่อตามนั้น ให้บริบทที่ผิดทำให้คนเข้าใจผิดจับแพะชนแกะ เชื่อมโยงผิดๆ ทดลกเสียดสี ล้อเลียนแต่ทำให้คนเชื่อ และคิดตามว่าจริง ซึ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลประกอบสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์หลายอย่าง เช่น เพื่อทำให้คนเชื่อ และสนับสนุนกลุ่มความคิด เพื่อสร้างความขัดแย้ง เพื่อความสนุก เพื่อได้ยอดคลิกแชร์ เพื่อหารายได้จากยอดวิว เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะถูกประกอบสร้างขึ้นโดยเล่นกับอารมณ์ความรู้สึกของคน ในเชิงจิตวิทยา กระตุ้นให้เชื่อ และให้รู้สึกอยากบอกต่อ

ลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมสารสนเทศและการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารในยุคนี้มีลักษณะสำคัญเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง และมีความซับซ้อนการแก้ไข และการเผยแพร่ด้วยเทคโนโลยีได้หลายรูปแบบ ทำให้ทุกคนสามารถสร้างและแจกจ่ายเนื้อหาได้ง่ายกว่าที่เคย การใช้ข้อมูลซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนตัวได้กลายเป็นสาธารณะเพราะสื่อสังคมความเร็วในการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์สมาร์ตโฟนต่างๆ และข้อมูลมักจะถูกส่งต่อเป็นทอดๆ จากคนในเครือข่ายเดียวกับเรา จากคนที่ใกล้ชิด และเราคิดว่าไว้ใจได้ ทำให้คนส่วนมากไม่ "เฮ้" กับข้อมูล และมีแนวโน้มที่จะเชื่อข้อมูลที่ส่งต่อมาจากคนใกล้ชิดที่คิดว่า "น่าจะเชื่อถือได้"

อีกจุดสำคัญคือเครือข่ายสื่อสังคม (Social Media) มีผลต่อการแยกแยะข้อมูลที่ทำได้ยาก เพราะการส่งต่อข้อมูลเรื่องราวมาจากหลายแหล่งส่งต่อกันมา จนไม่รู้ที่มาต้นทาง และคนก็มักจะสนใจให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่ถูกสร้างให้ดึงดูดอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจเรามากกว่า การให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามถึงแหล่งที่มาของข้อมูล รวมถึงการส่งต่อโดยคนใกล้ชิดและในเครือข่ายเดียวกันเป็นการแนะนำ และคนพร้อมเชื่อข้อมูลเหล่านั้น มากกว่าตั้งข้อสงสัยเพื่อตรวจสอบ นั่นคือเหตุผลว่า Fake News แม้จะดูไม่น่าเชื่อว่าคนจะเชื่อได้ แต่กลับแพร่กระจายรวดเร็ว และมีคนเชื่อถือได้มาก และหลายครั้ง การพูดคุยและส่งต่อบนออนไลน์ก็ทำให้สื่อ

อาชีพ "ตกหลุมพราง" และกลายเป็นส่วนหนึ่งของ "วงจรข่าวปลอม"

น่ากลัวกว่าข่าวปลอมคือ "ข่าวปลอมที่รายงานโดยนักข่าวอาชีพ"

หลายกรณีพบว่า ชาวที่นำเสนอ มีที่เป็นข่าวปลอม ส่วนใหญ่เป็นชาวที่นำเสนอข้อมูลที่ส่งต่อกันมาให้สื่อออนไลน์ เพราะมีคนส่งต่อกัน แล้วสื่อไปเสนอ โดยไม่ได้ตรวจสอบให้รอบด้านก่อน เพียงแค่นำเสนอตามกระแสและข้อมูลที่ส่งต่อกันบนโลกออนไลน์ หรือ แม้แต่การตกหลุมพรางของเพจ เว็บไซต์ หรือ ข้อมูลปลอม การนำเสนอที่ผิดพลาดนั้น ก็เกิดจากการไม่ตรวจสอบข้อมูล จึงเกิดข่าว Fake News ที่สื่อไปเสนอ ขั้นตอนสุดท้ายก็คือ "กระบวนการตรวจสอบข้อมูล"

ข้อมูลจากข้อมูลออนไลน์ ก็เป็นแค่ Hint ชาว ที่ไม่ใช่ว่าเห็นอะไรเหมือนว่าจะน่าสนใจ แล้วก็นำเสนอเลย ต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบข้อมูล ถ้าไม่ได้รับการยืนยัน ข้อมูลระบุที่มาที่น่าเชื่อถือไม่ได้ ก็ไม่ควรหยิบไปนำเสนอ เพราะคนที่ทำข้อมูลปลอมมีเทคนิคในการนำเสนอ ความแปลก อารมณ์ความรู้สึก ทำให้คนมีการพูดถึงบอกต่อ แล้วนำเสนอ

สื่อก็นำเสนอ คนก็ยิ่งเชื่อว่า เป็นเรื่องจริง และนั่นคือจุดอันตรายมากของข้อมูลผิดๆ ที่ทำให้คนยิ่งเชื่อได้ง่าย

อีกปัญหาที่พบคือ เมื่อรู้ว่า เป็นข่าวเท็จแล้ว หลายครั้งที่เราค้นหาบน Google ยังสามารถค้นหาเจออยู่บนพื้นที่ของสื่อ คำถามคือทำไมไม่มีแก้ไขและลบข่าวนั้นออก ซึ่งส่งผลเสียหนักขึ้นการนำเสนอข่าวปลอมรอบแรกเสียอีก เพราะการยังคงอยู่ของข่าวและข้อมูลนั้น และไม่มีคำอธิบาย คนก็จะยังคิดว่า เป็นเรื่องจริง ในขณะที่สื่อควรเป็นที่พึ่งของความน่าเชื่อถือ จัดการตรวจสอบข้อมูล ถ้าผิดพลาดแก้ไขลบออก และนำเรื่องจริงมาอธิบายให้วงกว้างมากกว่า การนำเสนอข่าวปลอม ด้วยการอธิบาย และให้บริบท ถ้าสื่อไม่ทำบทบาทนี้ให้สมบูรณ์ คนในสังคมก็จะมีคำถามย้อนกลับมามากว่า "คุณทำให้ข่าวมีคุณค่าไหม? คุณตรวจสอบข้อมูลเป็นด่านแรกให้ไหม? คุณให้คำอธิบายข้อมูลให้เราไหม?" ทักษะ "ตรวจสอบข้อมูล" ของคนวารสารศาสตร์คืออาวุธสู้ Fake News

ความน่าเชื่อถือคือโอกาสของการรักษาวิชาชีพสื่อมวลชนไว้ แต่ถ้าสื่อยังวิ่งตามข้อมูลบนออนไลน์ แล้วขายความเท็จนั้น ความน่าเชื่อถือ

ผศ.สกุลศรี ศรีสารคาม
หัวหน้าสาขา วารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์
คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ก็จะลดลง คนก็ไม่รู้สึกว่ามี เป็นที่พึ่ง คนก็จะไปอ่านที่อื่น โดยไม่คิดว่า สื่อมวลชนอาชีพเป็นที่พึ่งในการเป็นด่านแรกในการกรองข้อมูล

Gate keeper ต้องกรองเรื่องจริง ไม่จริงให้คนด้วย จริงแน่นอน มีข้อมูลสนับสนุนชัดเจน ข้อมูลที่เห็นชัดว่าปลอม อันนี้เราต้องกรองออก บอกให้คนรู้ และข้อมูลอีกชุดคือ Misleading ทำให้เข้าใจผิด มีความจริงบางส่วน แต่ละเว้นบางอย่าง หรือใช้คำเพื่อทำให้คนเข้าใจผิด ไม่ใช่แค่กรองออก แต่ต้องให้บริบท อธิบาย ให้ข้อมูลหลายด้าน หลายมุม หลายชุด เพื่อให้คนเข้าใจเลือกรับ และเข้าใจหลายมุมมอง หรือข้อมูลที่ประกอบสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสู้กันเชิงข้อมูลนั้น นักข่าวต้อง "เชื่อมความเข้าใจระหว่างคน" จะเป็นเครื่องมือป้องกัน Fake News ประเภทที่ต้องการปั่นความขัดแย้งได้ ซึ่งสื่อควรให้พื้นที่กับทุกฝ่าย นำเสนอให้รอบด้านไม่ตั้งจุดยืนตัดสินใคร แล้วทำให้เกิดการ misleading ข้อมูลไปสู่ความเข้าใจเพียงด้านเดียว

ทักษะที่สำคัญมากๆ คือ "ทักษะในการตรวจสอบข้อมูลของนักข่าว" ซึ่งถ้ามองเป็นโอกาส การใช้ทักษะนี้ให้เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูล ทำงานร่วมกับคนในสังคมที่เรียกว่า "Open Journalism" คือเปิดกระบวนการทำงานที่โปร่งใสทำงานร่วมกับผู้รับสารในการตรวจสอบหาคำอธิบาย และให้บริบทกับข้อมูลอย่างรอบด้าน คือโอกาสในการเพิ่มคุณค่าให้กับวิชาชีพ

ในต่างประเทศ มี Media Startup ในการเป็นคน Verify ข้อมูล / ตรวจสอบ / และบอกว่า ข้อมูลเว็บข่าวไหนน่าเชื่อถือเกิดขึ้นหลายๆ ราย และเสี่ยงสะท้อนพบว่า ทักษะของคนข่าวในการรวบรวม ตรวจสอบ และอธิบายเรื่องราว นั้น ถ้านำมาจับคู่กับการใช้เทคโนโลยี AI และเครื่องมือต่างๆ ในการตรวจสอบข้อมูล การปักหมุดระบุความน่าเชื่อถือ ระบบการมอดินเตอร์และตรวจสอบของคิรสื่อและข้อมูลต่างๆ รวมถึงการให้คนในสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการคือทางออกที่สำคัญของการสู้กับ "ข่าวปลอม" และ "ข้อมูลบิดเบือนที่ต้องการสร้างความเข้าใจที่ผิด" คำถามคือ...ถึงเวลาทำระบบนั้นทั้งจาก "สื่ออาชีพ" ร่วมมือกับ "เทคโนโลยี แพลตฟอร์ม" และ "คนในสังคม" หรือยัง ใครจะเริ่มต้น และทำอย่างไรในบริบทประเทศไทย ■

ผนึกสื่อท้องถิ่น (ต่อจากหน้า 1)

และเข้าถึงประชาชนได้อย่างง่ายดาย จนทำให้ข่าวลวง ข่าวปลอมสามารถแทรกซึมเข้าสู่ระบบสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ข่าวปลอมไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในยุคนี้ แต่มีมาช้านานแล้ว ดังจะพบในรูปแบบของใบปลิวเถื่อน การโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ กระทั่งปัจจุบันเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาขึ้น ช่องทางการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้นมี

การใช้อารมณความรู้สึกในการเสพสื่อมากขึ้น จึงทำให้ข่าวลวง ข่าวปลอมแพร่กระจายออกไปอย่างรวดเร็ว

สภาฯ-สสส.-กองทุนพัฒนาสื่อฉันทลักษณ์

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จึงร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สถาบัน Change Fusion และสมาคมสื่อมวลชนในสวนภูมิภาค โดยการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “สื่อท้องถิ่นกับการรับมือข่าวลวงและด้านมิติยุคดิจิทัล” ภายใต้โครงการพัฒนากลไกการแก้ปัญหาข่าวลวงเพื่อสุขภาพะสังคมนิยมดิจิทัล พร้อมร่วมประกาศ “ปฏิญญารวมพลังขับเคลื่อนต่อต้านข่าวลวงข่าวปลอม” หวังสร้างความตระหนักรู้ และสร้างบรรทัดฐานในการผลิตและนำเสนอข่าวและข่าวออนไลน์ที่ถูกต้องมีคุณภาพให้กับสื่อมวลชนท้องถิ่นเพื่อต้านข่าวลวงที่กำลังเป็นกระแสและสร้างความเสียหายในสังคมไทย ซึ่งเป็นการเดินสายจัดสัมมนาใน 4 ภูมิภาค เริ่มจากภาคใต้ ที่ จ.ภูเก็ต เมื่อวันที่ 24 - 25 สิงหาคม จากนั้นเป็นเวทีภาคตะวันออก ที่ จ.เพชรบุรี เมื่อวันที่ 7 - 8 กันยายน ส่วนเวทีที่สาม วันที่ 26 - 27 ตุลาคม ที่ จ.อุบลราชธานี และเวทีสุดท้ายที่ จ.เชียงใหม่ วันที่ 2 - 3 พฤศจิกายน

น.ส.สุภิญญา กลางณรงค์ อธิบดีกรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในฐานะประธานคณะทำงานคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กล่าวว่า ขณะนี้ข่าวลวงกำลังกลายวิวัฒนาการระดับชาติ แต่ชาวบ้านยังรู้สึกเป็นเรื่องไกลตัวเพราะเป็นการสู้กันของพรรคการเมือง แต่จากการลงพื้นที่พบว่า เป็นเรื่องใกล้ตัวที่กระทบกับชาวบ้าน การรับมือกับเรื่องออนไลน์ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ การแก้ปัญหาอย่างแท้จริงต้องให้ประชาชนตื่นตัวใน

การรู้เท่าทัน และถ้าเราสามารถสร้างสื่อมวลชนท้องถิ่นที่มีจิตวิญญาณเสรีภาพและมีความรับผิดชอบให้ตื่นตัวได้ ก็จะช่วยกระจายเรื่องนี้ลงไปสู่ชุมชนรากหญ้า กระตุ้นให้ภาคประชาชนตื่นตัวในเรื่องด้านมิติออนไลน์ และรับมืออย่างมีสติในลักษณะพึ่งตนเองก่อน

สื่อท้องถิ่นต้องพัฒนาตัวเองให้น่าเชื่อถือ

นายกศิตติพิทักษ์ วิบูลย์ศิลป์ โสภณบรรณนิกการ หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ ในฐานะนายกสมาคมสื่อมวลชนเพชรบุรี กล่าวว่า ทำงานข่าวมา 30 ปี ไม่คิดว่าจะมีวันนี้วันที่ข่าวในยุคดิจิทัลจะสร้างความวิตกกังวลให้กับผู้เสพข่าว ซึ่งข่าว 1 ข่าวนั้นสามารถหาคนทั้งปวงได้ทั่วโลกภายในไม่กี่นาที และยิ่งหากข่าวนั้นเป็นข่าวลวงผลกระทบที่ตามมาจึงสาหัสและขยายวงกว้าง และส่งผลกระทบต่อคนในท้องถิ่นทุกคน จึงเกิดคำถามว่าเราจะตั้งรับในเรื่องนี้กันอย่างไร ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการประกาศปฏิญญารวมพลังขับเคลื่อนต่อต้านข่าวลวงข่าวปลอมร่วมกันในวันนี้

“สิ่งที่อยากเห็นคือการตั้งองค์กรระดับชาติที่เชื่อถือได้ คอยช่วยตรวจสอบข่าวจริงหรือข่าวลวง ขณะที่สื่อท้องถิ่นก็ต้องพัฒนาตัวเองให้กลายเป็นสำนักข่าวที่รายงานข่าวอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ ประชาชนที่เสพข่าวสามารถเช็คข่าวบนโซเชียล ได้ที่เว็บไซต์หรือเพจเฟซบุ๊กของสำนักข่าวท้องถิ่นในพื้นที่เกิดเหตุได้” บรรณนิกการหนังสือพิมพ์เพชรภูมิ จ.เพชรบุรี เผย

นำเป็นห่วงผู้สูงอายุอาจหลงเชื่อข่าวลวง

นายภูวศิษฐ์ สุขไส บรรณนิกการหนังสือพิมพ์ภาคใต้ไฟท์จากจังหวัดสงขลา กล่าวในเวที “สื่อท้องถิ่นกับการรับมือข่าวลวงและด้านมิติยุคดิจิทัล” ที่ จ.ภูเก็ต ว่า เครือข่ายในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะตรวจสอบข่าวลวงในเบื้องต้นและช่วยกระจายข่าวสารให้แพร่หลายอย่างทั่วถึง สิ่งที่น่าห่วงใยคือข่าวลวงที่เผยแพร่ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาจากสื่อกระแสหลักแต่มาจากสื่อออนไลน์และสื่อใหม่ต่างๆ โดยกลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อและแชร์ต่อโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์คือ ผู้สูงอายุและผู้ที่ไม่ค่อยได้ติดตามข่าวสาร

นายเจริญ ถิ่นเกาะแก้ว เครือข่ายสื่อมวลชนจังหวัดภูเก็ต แสดงความห่วงใยเรื่องข่าวลวงที่มีมักจะเชื่อมโยงเรื่องการเมืองและศาสนา โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และต้องการผลักดันให้มีกระบวนการกลั่นกรองข่าวจากเจ้าของ Platform สื่อออนไลน์เพื่อไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อ

สร้างคิรุ่นใหม่ให้รู้เท่าทันสื่อลวง

ส่วนที่ จ.อุบลราชธานี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์สุขภาพและภาคีเครือข่ายรวม 6 องค์กร จัดเวทีกระจายความรู้พร้อมวิธีรับมือกับข่าวลวง ข่าวด้านมิติด้วยความเข้มแข็งของท้องถิ่นในการรับมือ

ข่าวลวงและด้านมิติของออนไลน์ โดยวงสัมมนาได้กล่าวถึงสื่อออนไลน์ว่า ได้สร้างปัญหาโดยมีการสร้างข่าวลวง ข่าวเท็จออกสู่สังคม เพื่อหวังยอดกดไลค์ กดแชร์ หรือมีการนำเทคโนโลยีสร้างความเสียหายให้กับบุคคล หรือองค์กร โดยที่คนเหล่านั้นไม่ได้ทำ ซึ่งเวทีการหารือได้สรุปทางแก้ไขคือ ต้องสร้างคนรุ่นใหม่ให้รับข่าวสารอย่างมีสติ เช่น กรณีข่าวน้ำท่วมจังหวัดอุบลราชธานี มีสื่อออนไลน์บางสำนักเสนอข่าวเกินจริง จนสร้างความตื่นตระหนกว่าน้ำจะท่วมโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ทั้งที่ความจริงระดับน้ำที่ท่วมยังอยู่ห่างไกล และไม่มีโอกาสมาไหลท่วมถึงได้เป็นต้น

จึงมีการเสนอให้แบนสินค้าที่ร่วมลงโฆษณากับเพจ หรือสื่อออนไลน์ที่นำเสนอข่าวลวงเหล่านั้น เพื่อเป็นการสกัดกั้นในการปล่อยข่าวลวง ข่าวไม่จริงที่หวังเพียงหวังยอดกดไลค์ กดแชร์ เพราะในต่างประเทศสามารถทำอย่างได้ผลมาแล้ว รวมทั้งต้องสร้างคนรุ่นใหม่ให้รู้เท่าทันสื่อลวงต่างๆ

ประกาศปฏิญญาต้านข่าวปลอม

สำหรับใจความของปฏิญญามีดังนี้ภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาข่าวลวงในโซเชียลมีเดีย พวกเราทุกคนจะรวมพลังกันเพื่อลดปัญหาข่าวลวงข่าวปลอมที่เกิดขึ้นตามกำลังและศักยภาพ เพื่อลดปัญหาข่าวลวง ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกันในภาคีเครือข่ายทั้งภาคประชาสังคม ภาครัฐ และภาควิชาการ เพื่อให้เกิดความตื่นตัวสนใจ ในข้อมูลข่าวสารที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ร่วมกันทำงานเพื่อรับมือ ติดตาม ตรวจสอบ รายงาน เผยแพร่ข้อเท็จจริงในด้านต่างๆ และรวมพลังต่อต้านข่าวลวงในทุกระดับของสังคม

2. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายและประชาชนทั่วไป ให้มีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร สื่อสารสนเทศและดิจิทัล เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อปัญหาข่าวลวงอย่างมุ่งพัฒนาประชาชนในประเทศไปสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen)

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ด้านการต่อต้านข่าวลวง รวมทั้งหาแนวปฏิบัติต้นแบบเพื่อให้เกิดฐานความรู้และแนวทางปฏิบัติ อันจะนำไปสู่การผลักดันให้เกิดพลังความรู้ของสังคม

4. พัฒนาระบบการรูปแบบการทำงานและนวัตกรรม ตลอดจนเครื่องมือหรือกลไกเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข่าวลวงอย่างมีส่วนร่วม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งโดยภาคีวิชาการ วิชาชีพ ผู้ผลิตสื่อ ภาคประชาชน และผู้ใช้สื่อ

5. สนับสนุนการรวมพลังเพื่อผลักดันให้แพลตฟอร์มต่างๆ มีมาตรการในการลดการเกิดขึ้นของข่าวลวง ร่วมสกัดกั้นการแพร่กระจายของข่าวลวงอย่างรวดเร็ว (อ่านต่อหน้า 11)

4 **ชาติเอเชีย** (ต่อจากหน้า 1)

ดร.เมียว แทนต์ ทยีน รองประธานสภาคนที่ 1 และคณะสภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเต (Timor Leste Press Council) จำนวน 3 คน นำโดย นายเวอริจิลิโอ ดา ซิลวา กูเตอร์เรส ประธานสภาฯ ทั้งหมดเดินทางเยือนประเทศไทยตามคำเชิญเพื่อเข้าร่วมการประชุมเพื่อยกระดับความร่วมมือขององค์กร ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อวันที่ 23-27 กันยายน 2562

สำหรับคณะสื่อมวลชนอินโดนีเซียได้ใช้โอกาสนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ในกรอบทวิภาคีที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยได้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหาร และคณะทำงานของสภาการฯ ที่ห้องประชุม 1 ชั้น 2 อาคารสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและทบทวนกิจกรรมความร่วมมือ และแผนงานต่างๆ ที่ได้มีการดำเนินการไว้ตามบันทึกความเข้าใจร่วมระหว่าง 2 องค์กรฉบับล่าสุด ที่มีการลงนามไว้เมื่อปีที่แล้วที่กรุงจาการ์ตา

ทั้งนี้ น.ส.นัตยา เซซโซตริส รองประธานสภาการคนที่ 1 เสนอให้มีการตั้งคณะทำงานร่วม 2 องค์กร ที่ชัดเจนขึ้นเพื่อให้การประสานงานต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะในสมัยกรรมการบริหารชุดใหม่ของฝ่ายอินโดนีเซีย จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วม 2 ฝ่าย ประกอบด้วย น.ส.บุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์ ประธานอนุกรรมการฝ่ายกิจการระหว่างประเทศ เป็นประธาน มีคณะทำงานประกอบด้วย นายเกษมสันต์ วีระกุล อนุกรรมการฝ่ายกิจการระหว่างประเทศ และ น.ส.สุนนยา จึงเจริญศิลป์ เลขาธิการฝ่ายกิจการระหว่างประเทศ ส่วนฝ่ายอินโดนีเซีย ประกอบด้วย นายอากุล ชูติเบียว, นายมุฮัมหมัด อากุล ธรรมจายา และ คริสติน่า เชลเซีย ซาน

นอกจากนี้มีการหารือในประเด็นการแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพผู้ประกอบการวิชาชีพ ซึ่งสภาการฯ ได้ขอให้สภาสื่อมวลชนอินโดนีเซียช่วยประสานงานในการไปศึกษาดูงานของคณะทำงานด้านวิชาการของสภาการฯ ไทย ที่จะไปเก็บข้อมูลศึกษารายละเอียดหลักสูตรอบรมระดับผู้สื่อข่าวบรรณาธิการข่าวและผู้บริหารองค์กรข่าว ซึ่งสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซียมีการจัดทำอย่างเป็นระบบและได้รับการยอมรับในฐานะหนึ่งในตัวชี้วัดความเป็นสื่อคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย

ช่วงเย็นวันเดียวกัน คุณวิทิต ลีบุตรพงษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาการฯ และ ประธานบริษัท ไทยยานยนต์ จำกัด ได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองคณะของสภาสื่อมวลชนทั้งหมด 4 องค์กร ที่ห้องอาหารโรงแรม Lit Bangkok พร้อมร่วมแลกเปลี่ยนถึงบทบาทของเอกชนที่เข้ามาร่วม

สนับสนุนการทำงานขององค์กรวิชาชีพด้านกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อการจรรโลงสังคม และพัฒนาประเทศในฐานะภาคเอกชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

สังคม จึงมีความตั้งใจที่จะส่งเสริมเจตนารมณ์อันดีที่จะสร้างมาตรฐานเพื่อพุงสังคมให้เข้มแข็ง และเพื่อให้ประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไป วันที่ 24 ก.ย. 2562 คณะทั้งหมดเดินทางไปร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้บริหาร และคณาจารย์ของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาประเด็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านนิติศาสตร์ให้ทันต่อยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ และพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทำให้ภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการผลิตบัณฑิตด้านนิติศาสตร์ออกมาเพื่อตอบสนองกับตลาดแรงงานด้านสื่อมวลชนในปัจจุบัน

บ่ายวันเดียวกันคณะทั้งหมดเดินทางมาเข้าร่วมการประชุมร่วม 4 ฝ่าย ระหว่างองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ห้องประชุมอิมรอมันตกุล ชั้น 3 อาคารสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และมีข้อสรุปว่า ควรจะมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายที่ชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนประเด็นการกำกับดูแลกันเองและจริยธรรมสื่อมวลชนอย่างเป็นรูปธรรมในภูมิภาคต่อไป ซึ่งการประชุมในวันนี้ และการประชุมร่วม 2 สภาการก่อนหน้านี ได้รับ การสนับสนุนจากบริษัท แบล็คแคนยอน (ประเทศไทย) จำกัด โดยในวันเดียวกัน บริษัท ซีอีเคยูเคชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรองคณะทั้งหมดที่ภัตตาคารเมธาวลัยครแดง ถนนราชดำเนินกลาง และมีการแลกเปลี่ยนถึงภาระของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยด้วย

วันที่ 25 ก.ย. 2562 นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการฯ และคณะบริหาร ได้พาคณะทั้งหมดเข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ ขอน หลีกภัย ประธานรัฐสภา ที่รัฐสภาแห่งใหม่ ย่านเกียกกาย โดยได้มีการนำเรียนถึงความคืบหน้าในการรวมตัวกันในครั้งนี้ โดยประธานรัฐสภาได้แสดงความยินดี และชื่นชมในความพยายามรักษาไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน และย้ำถึงความสำคัญของเสรีภาพสื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่การ

มีเสรีภาพนั้นต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบด้วย เช่นเดียวกับสิทธิต่างๆ ที่ต้องมาพร้อมกับหน้าที่เช่นกัน

จากนั้นคณะได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับเดียวที่เหลืออยู่ในประเทศไทยขณะนี้ โดยมี น.ส.นัตยา เซซโซตริส ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และคณะให้การต้อนรับ พร้อมเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันในโอกาสดังกล่าว

บ่ายวันเดียวกัน ที่อาคารพิพิธภัณฑ์กำพล วัชรพล หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้แทนสภาการสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (The National Press Council of Thailand) โดยนายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการฯ, สภาสื่อมวลชนเมียนมา (Myanmar Press Council) โดย ดร.เมียว แทนต์ ทยีน รองประธาน, สภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย (Dewan Pers) โดยนายเฮนดรี บานู รองประธาน, และสภาสื่อมวลชนติมอร์เลสเต (Timor-Leste Press Council) โดยนายเวอริจิลิโอ ดา ซิลวา กูเตอร์เรส ประธาน ได้ร่วมกันลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) เพื่อจัดตั้งเครือข่ายสภาสื่อมวลชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Press Councils Network: SEAPCN) ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญที่ได้มีการจัดตั้งกรอบการทำงานจะร่วมกันอย่างเป็นทางการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อประโยชน์สาธารณะ

การลงนามครั้งนี้เป็นผลจากการหารือร่วมกันเป็นครั้งแรกของตัวแทนจากองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย เมียนมา และติมอร์ เลสเต ที่ได้มาชุมนุมกันตามคำเชิญของสภาการฯ ซึ่งปฏิญญากรุงเทพฯได้ระบุหลักการเบื้องต้นของกรอบความร่วมมือเอาไว้เพื่อการส่งเสริมเสรีภาพสื่อผ่านกลไกกำกับดูแลกันเอง และหลักจริยธรรมวิชาชีพ ทั้งนี้จะมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อร่างธรรมนูญ และประกาศใช้ในการประชุมบาทลิมมีเดียฟอรัม ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนธันวาคมปีนี้ด้วย

ต่อมาวันที่ 26 ก.ย. 2562 ประธานสภาการฯ พาคณะสื่อมวลชนอินโดนีเซีย เดินทางไปจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาดูงาน GGC Group และวิสาหกิจชุมชน Luffala โดยมีคุณสุภาวดี สิทธิพันธ์ ผู้จัดการส่วนหน่วยงานชุมชนสัมพันธ์ พื้นที่ 2 บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) เป็นตัวแทนให้การต้อนรับ ก่อนจะเดินทางไปยังศูนย์เรียนรู้เกษตรธรรมชาติบ้านจำรุง ที่มีนายชาติชาย เหลืองเจริญ ประธานสภาองค์กรชุมชนพาลงพื้นที่ศึกษาดูงานชุมชนพึ่งพาตัวเอง

วันสุดท้าย (27 ก.ย. 2562) ก่อนเดินทางกลับคณะสภาสื่อมวลชนอินโดนีเซีย (อ่านต่อหน้า 10)

DEWANPERS

Bangkok Declaration
Southeast Asian Press Councils Network
Bangkok, Thailand
September 24, 2019

We, the representatives of the Indonesia Press Council, Myanmar Press Council, Timor-Leste Press Council and the National Press Council of Thailand, convened in Bangkok, Thailand on September 24th, 2019 for the 1st Meeting of Press Councils in Southeast Asia.

We, recognize the need for regional co-operation between the Press Councils by establishing a network to strengthen our common relationship and principles.

We, have exchanged and shared information on the situation of the media during bilateral exchanges and signed declarations such as the Dili Declaration of 2017 where we have recognized the role of the Press Councils in each country and similarities in several areas such as media sustainability, problem of defamation law, rights to information law and disinformation.

We, reaffirm that the main role of the Press Councils is to uphold press freedom which is a pillar of Democracy in our countries.

We, agree to form a network of Press Councils in Southeast Asia, to be known as "Southeast Asian Press Councils Network" (SEAPCN) with Indonesia Press Council, Myanmar Press Council, Timor-Leste Press Council and the National Press Council of Thailand as its founding members with the aims of enhancing cooperation between the Press Council members or similar organizations in Southeast Asia and to promote press freedom through self-regulation and respect of Media Code of Ethics in the region.

We, also agree to set up a working committee to draft the Constitution of the Network, to be completed and announced at the Bali Media Forum, in Bali, Indonesia in December 2019.

We, therefore, reaffirm our commitment to enhance cooperation among the founding members and the implementation of the Network.

Adopted on September 24th, 2019 in Bangkok, Thailand

SIGNATORIES:

Southeast Asian Press Councils Network (SEAPCN)

For Indonesia Press Council

Hendry Ch Bangun

Hendry Ch Bangun

Vice Chairman

For Myanmar Press Council

Dr. Myo Thant Tyn

Dr. Myo Thant Tyn,

1st Vice Chairman

For Timor-Leste Press Council For the National Press Council of Thailand

Virgilio da Silva Guterres

Virgilio da Silva Guterres

Chairman

Chavarong Limpattamapanee

Chavarong Limpattamapanee

Chairman

4 ชาติเอเชีย (ต่อจากหน้า 9)

เดินทางไปเยี่ยมชม และรับฟังบรรยายสรุปที่โรงงานบริษัทไทยเพรซิเดนท์ฟูดส์ จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี โดยได้แลกเปลี่ยนสอบถามถึงการผลิตขนมปังสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐานสากลของบริษัท ซึ่งโอกาสนี้คุณพจนนา พะเนียงเวทย์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการบริษัทไทยเพรซิเดนท์ฟูดส์ และคณะได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรอง เพื่อเป็นการเลี้ยงส่งคณะสื่อมวลชนอินโดนีเซีย ■

6 สถาบัน (ต่อจากหน้า 1)

จัดเวทีนำเสนอผลงานโครงการ "จับจ้องส่องจริยธรรมสื่อ" ของ 6 ทีมจาก 6 สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ณ โรงแรม เดอะรอยัลริเวอร์ โดยได้รับเกียรติจาก นายวสันต์ ภัยหลิกสิทธิ์ ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นผู้กล่าวเปิดงาน และมอบโล่เกียรติบัตร พร้อมเงินรางวัล

นายวสันต์ กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการนี้จะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์และฉบับออนไลน์ทั้งในด้านคุณภาพของเนื้อหาและจริยธรรมในการนำเสนอ

ในส่วนของสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนที่เข้าร่วมโครงการ ก็จะมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาชีพสื่อสารมวลชนภายใต้กรอบจริยธรรม จรรยาบรรณในหลากหลายแง่มุม และฝึกฝนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในสถานการณ์หรือเหตุการณ์จริงจากนั้นก็นำประสบการณ์ที่ได้มาออกแบบวิธีการจับจ้องส่องจริยธรรมสื่ออย่างมีระบบมีหลักการเพื่อติดตาม ตรวจสอบ ผลการปฏิบัติหน้าที่ของนักสื่อสารมวลชนต่อไป

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ กล่าวว่า โครงการนี้เป็นโครงการปีที่ 2 ซึ่งต่อเนื่องจากครั้งแรกที่ได้ข้อมูลประเด็นปัญหาจริยธรรมที่น่าสนใจ โดยประโยชน์ของโครงการนี้ คือ การเชิญชวนให้นิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ มาร่วมกันใช้เครื่องมือทางจริยธรรมของสภาการหนังสือพิมพ์มาจับจ้องจริยธรรมจริงในฐานะผู้อ่าน และผลที่ได้จะช่วยให้นักศึกษานิสิตนักศึกษาสามารถติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของสื่ออย่างมีระบบ น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และเป็นการพัฒนาความรู้เท่าทันสื่อให้กับ (อ่านต่อหน้า 11)

6 สถาบัน (ต่อจากหน้า 10)

นักศึกษาอีกทางหนึ่ง ในส่วนของนักวิชาชีพก็ควรนำผลการจับจ้องสองจริยธรรมสื่อที่ได้ไปปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบจริยธรรม เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือให้กับวงการสื่อ

ด้านนายมงคล บางประภา นายกสมภาคมนตรี ผู้อำนวยการศูนย์ฯ นักศึกษาที่ผ่านเข้ารอบ 6 ทีมถือว่า มีความน่าสนใจมาก สะท้อนว่านักศึกษามองประเด็นปัญหาเรื่องจริยธรรมในสื่อมวลชนที่แตกต่างออกไปจากคนสื่อ มีหลายกลุ่มที่คิดถึงประเด็นปัญหาจริยธรรมใหม่ๆ ที่ข้อบังคับของสภาการหนังสือพิมพ์ไม่ได้เขียนเอาไว้ เช่น การสื่อสารความเกลียดชัง การกลั่นแกล้งทำให้ถูกเกลียดชัง กระทั่งรูปแบบโฆษณาที่เริ่มแยกไม่ออกจากข่าว จนนำไปสู่การตั้งคำถามเรื่องความอิสระของกองบรรณาธิการว่าจะแสวงหาความสมดุลอย่างไรระหว่างข่าวกับโฆษณาที่เป็นธรรมสำหรับผู้อ่าน

สำหรับผลการประกวด กรรมการพิจารณาว่า ไม่มีทีมใดได้รับรางวัลชนะเลิศไป กรรมการจึงพิจารณาให้ 3 ทีมได้รับรางวัลที่สาม โดยได้รับเงินรางวัล ไปทีมละ 20,000 บาท ได้แก่ ทีมมหาวิทยาลัยรังสิต ในหัวข้อ “การจับจ้องสองจริยธรรมหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจฉบับพิมพ์”, ทีมมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในหัวข้อ “จริยธรรมในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือและภาคอีสาน” และ ทีมมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในหัวข้อ “จับจ้องสองจริยธรรมหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้”

และรางวัลชมเชย 3 รางวัล รางวัลละ 10,000 บาท ได้แก่ ทีมสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ในหัวข้อ “การเฝ้าระวังและตรวจสอบการละเมิดจริยธรรมทางด้านภาษาที่ใช้ในข่าวบนเท็กซึ่งหนังสือพิมพ์”, ทีมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในหัวข้อ “การละเมิดจริยธรรมในข่าวศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์” และ ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในหัวข้อ “จับจ้องจริยธรรมการนำเสนอข่าวบนเท็กซึ่งหนังสือพิมพ์ออนไลน์”

รศ.ดร.บุปผา เมฆศรีทองคำ คณะทำงานฯ กล่าวว่าผลการ “จับจ้องจริยธรรมสื่อ” ของทั้ง 6 ทีมมีปัญหาสำคัญที่พบคือ ปัญหาความเข้าใจผิดเรื่องการตีความหมาย หรือ กระบวนการสร้างความเข้าใจใน “ข้อบังคับจริยธรรมของสภาการหนังสือพิมพ์” จนทำให้การวินิจฉัยอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากสิ่งที่ข้อบังคับจริยธรรมเขียนเอาไว้ เช่น

การเฝ้าระวัง “คำผิด คำสะกดผิด” ว่าเป็น การนำเสนอข้อเท็จจริงที่คลาดเคลื่อน ทั้งที่จริงแล้ว การเขียนข่าวที่มีคำผิด สะกดผิดนั้นเป็นเพียงความบกพร่องในการเขียนข่าว ไม่ใช่เรื่องผิดจริยธรรม หรือการวินิจฉัยว่า “การแสดงความคิดเห็นในการ์ตูน คอลัมน์ บทความ

บทบรรณาธิการ” นั้นผิดจริยธรรมเพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นลงไปในช่วง ซึ่งความจริงนั้น การ์ตูน คอลัมน์ บทความ หรือบทบรรณาธิการนั้นไม่ใช่ข่าว ดังนั้นจึงแสดงความคิดเห็นได้ และผู้เขียนจะต้องรับผิดชอบในข้อเขียนของตนเอง

ดร.ชุตินันต์ เหลืองทองคำ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสื่อสังคมออนไลน์และสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กล่าวถึงสิ่งที่นักศึกษาได้รับจากโครงการนี้ว่า ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิชาการ นักวิชาชีพที่หลากหลาย รวมถึงนักศึกษาในแต่ละสถาบัน อีกทั้งการที่นักศึกษาได้เข้าร่วมโครงการทั้งกระบวนการของการจับจ้องสองจริยธรรมสื่อ ทำให้นักศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมของสื่อ ว่ามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสังคมอย่างมาก นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ด้วย กล่าวคือทำให้อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจในข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์ฯ มากขึ้น และจากความเข้าใจนี้ก็จะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสื่อให้มีเนื้อหาที่หนักแน่นมากยิ่งขึ้น

โครงการ “จับจ้องสองจริยธรรมสื่อ” เป็นโครงการที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประจำปี 2562 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ นักศึกษา คณาจารย์ และผู้สนใจมีโอกาสเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของหนังสือพิมพ์ ทั้งฉบับพิมพ์และฉบับออนไลน์ เพื่อสร้างวิธีการและเครื่องมือจับจ้องสองจริยธรรมสื่ออย่างเป็นระบบ และเพื่อเป็นการเผยแพร่จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้กว้างขวางและเข้าใจการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติต่อไป

สำหรับขั้นตอนการดำเนินโครงการ มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 32 ทีม จาก 11 สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กลั่นกรองคุณสมบัติ ความสมบูรณ์ชัดเจนของวิธีหรือขั้นตอนการศึกษารวมถึงศักยภาพและความเป็นไปได้ที่จะดำเนินโครงการให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ก่อนคัดเลือกให้เหลือ 6 ทีม คือ ทีมสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ทีมมหาวิทยาลัยรังสิต ทีมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทีมมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และ ทีมมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

จากนั้น จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ “จับจ้องสองจริยธรรมสื่อ” ในวันที่ 14 - 15 มิถุนายน 2562 เพื่อให้ นักศึกษาทั้ง 6 ทีม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นจริยธรรมสื่อกับกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสื่อรวมผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 111 คน

ผลการอบรมจากการประเมินความพึงพอใจ พบว่าพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.39 หลังจากนั้นทั้ง 6 ทีมก็นำความรู้ ความเข้าใจที่ได้ไปดำเนินการ “จับจ้องสองจริยธรรมสื่อ” และมานำเสนอผลการจับจ้องในวันที่ 18 ตุลาคม 2562 ■

ผนีกสื่อท้องถิ่น (ต่อจากหน้า 8)

“ดีอี” ตั้งศูนย์ตรวจสอบข่าวปลอม

ขณะที่นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กล่าวในงานเสวนาจับจ้องข่าว ครั้งที่ 3/2562 หัวข้อ Bullying & Fake News ทันเกมสารพัดพิษออนไลน์ สังคมไทย ซึ่งจัดโดยชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอทีพีซี) สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ว่าการตั้งศูนย์ตรวจสอบข่าวปลอม ไม่ใช่การสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเมือง หรือของรัฐบาล แต่จะดำเนินการตรวจสอบข่าวปลอม ซึ่งแจ้งข้อมูลจริงจากเนื้อหาปลอม รับแจ้งข่าวปลอม การถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ หรือ Bullying การรับแจ้งและรายงาน โดยกระทรวงได้เปิดช่องทางเว็บไซต์ โลก และเพจเฟซบุ๊กของศูนย์ฯ เพื่อสื่อสารแบบ 2 ทางกับประชาชน ทั้งการรับแจ้งข่าวปลอม ข้อมูลเท็จ และชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้อง (verify)

ศูนย์ตรวจสอบข่าวปลอมดังกล่าว จะมีคณะกรรมการประสานงานและแก้ไขปัญหาข่าวปลอมจาก 25 องค์กร อาทิ หน่วยงานด้านสาธารณสุข กรมประชาสัมพันธ์ สถาบันการศึกษา ในสาขานิติศาสตร์-นิเทศศาสตร์-วารสารศาสตร์ ผู้แทนสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย องค์กรด้านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภค กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และผู้แทนจากสมาคมจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน

สื่อกัมพูชาช่วยถกแก้ปัญหาเฟคนิวส์

นายเป็ญ โบนาน นายกสมภาคมนตรี กัมพูชา นำคณะ เข้าเยี่ยมคารวะ นายเทวัญ ลิปตพัลลภ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม ที่ทำเนียบรัฐบาล พร้อมกับแสดงความขอบคุณในความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับกัมพูชาด้านสื่อมวลชนและการแลกเปลี่ยนการฝึกอบรม (อ่านต่อหน้า 12)

ผณีสื่อท้องถิ่น (ต่อจากหน้า 11)

โดยทั้งสองฝ่ายยังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์ในสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคสื่อสังคมออนไลน์ อินเทอร์เน็ต และดิจิทัล มีบทบาทอย่างมากทำให้เกิดปัญหาข่าวลวง

สิงคโปร์ออกกฎหมายสู้ข่าวปลอม

ขณะที่สิงคโปร์ออกกฎหมายใหม่เพื่อต่อสู้กับข่าวปลอม มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2562 ไม่สนใจเสียงวิจารณ์จากบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ และนักเคลื่อนไหวที่ระบุว่า มันเป็นการพยายามสร้างความหวาดกลัว เพื่อปิดปากผู้เห็นต่าง

กฎหมายฉบับนี้ทำให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ต้องขึ้นคำเตือนซ้ำๆ โพสต์ที่ทางการมองว่าเป็นเรื่องโกหก และในกรณีร้ายแรง ก็ต้องลบออกทันที แต่เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และกูเกิลที่มีสำนักงานใหญ่ประจำเอเชียในสิงคโปร์ จะได้รับข้อยกเว้นชั่วคราวจากข้อกำหนดในกฎหมายเพื่อให้มีเวลาปรับตัว

หากการกระทำถูกตัดสินว่าเป็นภัยและสร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ของสิงคโปร์ บริษัทอาจถูกปรับเงินสูงสุด 1 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ในขณะที่บุคคลอาจปรับโทษจำคุกสูงสุด 10 ปี

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายนี้จะถูกคัดค้านจากกลุ่มองค์กรสื่อต่างๆ ว่าเป็นกฎหมายกว้างๆ ที่ยากจะคาดเดาว่าจะถูกนำไปใช้อย่างไร พร้อมกับกังวลว่ากฎหมายฉบับนี้จะทำลายนวัตกรรมและการเติบโตของระบบนิเวศข้อมูลดิจิทัล

ขณะที่กลุ่มนักวิชาการเกือบ 100 คนทั่วโลกก็แสดงความกังวลต่อกฎหมายนี้เช่นกัน และเตือนก่อนหน้านี้ว่า มันอาจคุกคามเสรีภาพด้านวิชาการ ■

สภา เดือน 2 สื่อละเมิดจริยธรรม

น.ส.นาตยา เศรษฐีโชติรส รองประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คนที่ 1 เปิดเผยว่า คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการจริยธรรม พิจารณาเสร็จแล้ว ประกอบด้วย 1. เรื่องที่เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ถูกร้องเรียนกรณีการนำเสนอข่าว “วัยรุ่นทั้ง ระเบิด 3 นร. เก็บมาเล่นตุ่มสนั่นมือขาด” โดยมีมติให้ตัดเตือนเว็บไซต์ไทยรัฐ ออนไลน์ ตามที่คณะกรรมการจริยธรรมเสนอและให้เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ลบข่าวดังกล่าวออกจากระบบข้อมูลด้วย

เรื่องที่ 2 เว็บไซต์เดลินิวส์ ถูกร้องเรียนกรณีการนำเสนอข่าวและภาพ คลิปหลุดนักการเมืองกับนักเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ตัดเตือนเว็บไซต์เดลินิวส์ พร้อมทั้งให้ลบข่าว ดังกล่าวออกจากระบบข้อมูลด้วย เนื่องจากพบว่า การเสนอภาพข่าวดังกล่าว เป็นการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาดลามก อนาจาร หรือน่าหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึง

ความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถาวร และข้อ 15 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่ กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ส่วนเรื่องที่ 3 เป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ถูกร้องเรียนกรณีการนำเสนอภาพโฆษณา “เน็ตฟลิกซ์” หุ้ม ปกหนังสือพิมพ์โดยไม่ได้ระบุข้อความว่า “พื้นที่โฆษณา” ประกอบกับเนื้อหาที่ใช้ในการโฆษณามีลักษณะ เป็น “เฟคนิวส์” หรือข่าวลวง อันอาจทำให้ผู้บริโภคสับสนเชื่อว่าเป็นข่าวที่เกิดขึ้นจริง คณะกรรมการได้ตัดเตือนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เนื่องจากพบว่า การลงโฆษณาในลักษณะดังกล่าวเป็นการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ข้อ 28 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่า ข้อความที่เป็นบทความซื้อพื้นที่คือประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้ ทั้งนี้ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว ได้ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับว่า ด้วยการพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพภายในองค์กรสมาชิก พ.ศ. 2559 โดยได้ส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรของแต่ละองค์กรแล้ว และดำเนินการตามขั้นตอน และกระบวนการอย่างถูกต้องแล้ว ■

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยความรับผิดชอบบนพื้นฐานของจริยธรรม สนับสนุนการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พบเห็นการละเมิดร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.presscouncil.or.th หรือ สแกน QR CODE

